

เทศน์เช้า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมนะ สัจธรรมๆ ชีวิตของเราเป็นสมมุติ สมมุติคือเป็นของชั่วคราว คำว่า “ชั่วคราว” คือชีวิตหนึ่งใจ ตั้งแต่เกิดจนตาย ถ้าชีวิตมันไม่ยั่งยืน ทุกคน ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกชีวิตนี้มีค่ามาก ชีวิตนี้มีค่ามาก เพราะการเกิด มนุษย์สมบัติถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ใจ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงเรื่องอะไร สอนถึงเรื่องละความทุกข์ ละความทุกข์

คนเกิดมา ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า อริยสัจ สัจจะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์เป็นความจริง เราก็อยากจะพ้นจากทุกข์ อยากจะพ้นจากทุกข์ เราก็อยากจะเอาทุกข์ขว้างทิ้ง แต่มันขว้างทิ้งไม่ได้ พระพุทธเจ้าบอกทุกข์ควรกำหนดให้ศึกษามัน ให้ศึกษามัน ไปละที่สมุทัยใจ ไปละสิ่งที่ตัดหาความทะยานอยาก

อยากให้หายทุกข์ อยากให้เป็นไป ความไม่ต้องการก็ผลัดไทม์น พอผลัดไทม์นนะ สิ่งนี้ตัดหาทั้งนั้นนะ เวลาตัดหาขึ้นมา เวลาทำต้องทำความจริง

สิ่งที่มีชีวิตคือคุณค่าของเรา สิ่งที่มีชีวิตมีคุณค่ามากๆ เวลามีคุณค่า เกิดมาแล้ว เกิดมาแล้ว เหมือนไก่ในแข่ง โลกสมมุติ เราอยู่เหมือนไก่ในแข่งใจ เบียดกันอยู่ในแข่ง จิกกันตีกันอยู่อย่างนี้ อยู่ในแข่ง แล้วถึงเวลาแล้วเขาจับเชือดหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เกิดมาแล้วขวนขวายกัน หาอยู่หากิน การกระทำเพื่อหน้าที่การงานของเรา ทำมาหากินถึงที่สุดแล้วก็ต้องตายไป มรณภัยมันต้องมาถึงทุกคน ไก่ในแข่งๆ หาทางออกไม่ได้ หรอก พอไก่ในแข่งมันก็จิกตีกัน แ่งแย่งกัน เบียดเบียดกัน นี่ไก่ในแข่ง แล้วมันไม่รู้จักมีสติปัญญา ไม่รู้จักเอาตัวรอด ถ้าช่วยกันร่วมกันนะ ผลักดันให้พ้นออกจากแข่งนั้นไป ถ้าออกจากแข่งไป นี่ใจ ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสารถึงมาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระขึ้นมา เราจะหาทางให้พ้นออกจากแข่งนั้น ออกจากแข่งนั้น

หลวงตาบอกถึงขยะๆ ถึงขยะคือขันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันครอบงำเราไว้ ถ้าครอบงำเราไว้ เราจะทำอะไรให้พ้นออกไปจากถึงขยะนี้ ถ้าออกไปจากถึงขยะนี้ เราถึงมาประพาศปฏิบัติกัน

เวลามาประพาศปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นไป เราไปวัดไปวาขึ้นมา คนที่ปฏิบัติแล้วแสวงหาครูบาอาจารย์นะ แสวงหาครูบาอาจารย์ผู้ชี้แนะๆ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ดี ท่านจะพาเราออก ออกจากสังคม ออกจากโลก ออกไปเป็นธรรม ออกไปเป็นธรรมถ้ามันไม่มีที่พึ่งที่อาศัย ครูบาอาจารย์เราถึงออกวิเวก ออกไปอยู่ป่าอยู่เขาของท่านเพียงลำพังของท่าน เพราะมันพึ่งใครไม่ได้ๆ มันจะออกจากแข่ง ไก่ที่มันฉลาด มันจะหาทางออกจากแข่งให้ได้ไง มันออกจากแข่ง ไม่ต้องมาจิกมาตีกันอยู่ในแข่งนั้น

เวลาจิกตีกันในแข่งนั้นมันเป็นไปโดยวุฒิภาวะ มันเป็นไปตามวัย เวลามาวัดมาวาขึ้นมา มันเป็นไปตามวัย วัยของเด็ก วัยของเด็กมันก็แสวงหา วัยของเด็กมันนำเร็นเริง เว้นไว้แต่กรรม เวลากรรมไปเจอพ่อแม่ที่อำมหิต ทำลายลูกเด็กเล็กแดงของตน อันนั้นก็เวรกรรมของสัตว์ แต่ถ้ามันเกิดมาโดยธรรมชาติของเด็ก ธรรมชาติของเด็ก พ่อแม่ต้องอุ้มชู พ่อแม่ต้องดูแล โลกมันสวยงามสีชมพู เวลาโตขึ้นมามันอยากจะปากกัดตีนถีบ อยากจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา อยากไปทำหน้าที่การงาน อยากประสบความสำเร็จ ขวนขวายๆ ด้วยความไร้เดียงสา วุฒิภาวะของมันไร้เดียงสา มันก็แสวงหาอย่างนั้น นี่เป็นไปตามวัยๆ

พอวัยโตขึ้นมามีการศึกษา ไปโรงเรียนก็ไปแข่งขันกันในโรงเรียนนั้น เวลาออกมาวัยทำงานๆ มันเป็นไปตามวัยๆ ถ้าเป็นไปตามวัยอย่างนั้น ถ้าเราเป็นผู้ปกครอง ผู้ดูแล เราก็สั่งสอนเขา เพราะเราเป็นไก่อ่ด้วยกันนะ เราอยากจะออกจากแข่งนั้น อยากจะออกจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของตน ถ้าออกจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของตน เราก็ต้องช่วยกันร่วมมือดูแล เวลาบวชมายังมีอาวุโส กันแต่เลย

เวลาบวชมา เณร สามเณรน้อย ผู้ที่ไล่กาได้มาบวชได้ 'ไล่กาได้' กามันมาจิกกันของที่เขาตากข้าวไว้ 'ไล่กาได้'ๆ มันต้องเป็นประโยชน์ไง ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์ เราจะออกจากแข่งกันอย่างไร เราจะออกจากแข่งกัน เราต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ เราต้องมีหนทางของเรา ถ้าเรามีหนทางของเรา เราทำอะไรให้ให้ออกจากแข่งนั้น ออกจากแข่งนั้น แล้วทางโลกเราตี้มเปรต เขาเอาปลาเป็นๆ ไปใส่ น้ำแล้วตี้ม แล้วเอาผักบั้งไป มันจะว่ายเข้าหาผักบั้งนั้น ตี้มเปรต มันเค็ดรื้ออนนะ

โลกมันเดือดร้อนมันวุ่นวายขนาดนั้น ถ้าโลกมันเดือดร้อนวุ่นวายขนาดนั้น คนที่มีวุฒิภาวะที่พยายามหาทางออกๆ

ถ้าหาทางออก ถ้าร่วมมือกัน ส่งเสริมกัน มันก็จะมีหลักชัยไง ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์เราพาออกจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วเรื่องของโลกๆ ไร เรื่องของโลก เรื่องของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ลูบหน้าปะจมูกทั้งนั้นนะ ลูบไปมันเจอจมูกไง จมูกมันขวางอยู่นั้น แต่ถ้าเป็นธรรมดาๆ เป็นสังขาร ลูบหน้าไม่ปะจมูก มันต้องเสมอกาก มันต้องเป็นความจริง ถ้าความเป็นจริงมันก็ย้อนเข้ามาวุฒิภาวะ ถ้าวุฒิภาวะของคน อันนั้นได้ อันนี้ไม่ได้

มันได้หรือไม่ได้มันอยู่ที่กาลเทศะด้วยนะ ถ้ากาลเทศะ พระเก็บเนื้อเก็บตัว แต่เวลาเช้าขึ้นมาออกบิณฑบาตก็เข้าไปหาชุมชนนั้นแหละ ไปหาชุมชนนั้น เวลานั้นเขาก็ใส่บาตรของเขา เขาใส่บาตรของเขาเพื่อบุญกุศลของเขา โอ้เราเลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง ถ้าไม่มีพระไม่มีเจ้า เขาจะทำบุญมาจากไหน โอ้ทำบุญกุศลนี้ระดับของท่านๆ ทำที่ไหนก็เป็นทาน แม้แต่น้ำล้างถ้วยล้างจานสาดไปในน้ำคร่ำ เวลาสัตว์มันกินเศษอาหารนั้นมันก็เป็นทาน

เวลาเป็นทานขึ้นมา คนต้องมีสติปัญญา ระดับของท่านก็จะทำทานอยู่อย่างนั้น ใครที่แสวงหาขึ้นมาจะออกจากแข่งนั้นบอกว่า คนนั้นเห็นแก่ตัว เราต้องอยู่ในแข่งด้วยกัน เราออกจากแข่งไปไม่ได้ ถ้าออกจากแข่งไปเป็นคนเห็นแก่ตัว

คนที่เขาทำทานของเขาด้วยวุฒิภาวะของเขา เขาทำของเขาอย่างนั้น เวลาคนที่เขามีสติปัญญาของเขา เขาหาเนื่อมานุญของโลก เขาพยายามหาสิ่งที่ไว้วางใจได้ ถ้าไว้วางใจได้ มันลงใจๆ ความลงใจอันนั้นเพื่อประโยชน์กับหัวใจดวงนั้น ถ้าประโยชน์กับใจดวงนั้น เห็นสมณะไปวัดไปวาเห็นสมณะ สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ การเห็นสมณะ การเห็นสมณะที่ ๑ ก็สติปัญญาระดับหนึ่ง สมณะที่ ๒ ก็สติปัญญาระดับหนึ่ง สมณะที่ ๓ ก็ปัญญาระดับสูงขึ้นไป สมณะที่ ๔ มันน่าชื่นชม น่าชื่นจริง

พระสารีบุตรเห็นพระอัสสชิเดินบิณฑบาตอยู่ เดินบิณฑบาตอยู่แล้วรู้ได้ยังไง ฐู่ได้ยังไงว่าคนคนนี้มีปัญญา เวลาคนที่มีความรู้เขาออกมา เขาตามไปๆ ถามว่า “ท่านบวชมาจากใคร”

“บวชมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้อย่างไร”

“โอย! เราเป็นผู้บวชใหม่ เราจำไม่ได้มากหรอก”

“จำไม่ได้มากก็เอาเนื่อๆ”

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ต้องไปดับที่เหตุนั้น”

ถ้าดับที่เหตุนั้น ทุกข์มันมาจากไหน ทุกข์มันอยู่ที่ไหน ทุกข์มันอยู่ที่เงินทองหรือ ทุกข์ที่มันอยู่ที่เพชรนิลจินดาไข่มุกใหม่ ถ้าเพชรนิลจินดามันเป็นทุกข์นะ มันแก้ไขได้นะ ใ้เหมืองเพชร มันขุดมาทุกวันเลย มันไม่ใช่ทั้งนั้นนะ

ความทุกข์มันเกิดจากใจ ใจของคนถ้ามันแสวงหา เพชรนิลจินดา เป็นผู้ที่ค้าเพชร ถ้าเพชรเขาจะรู้คุณค่าของเพชร ใ้เรา เพชรกินไม่ได้ เม็ดหนึ่งตั้งหลายล้าน กินก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ เว้นไว้แต่ซื้อขาย แล้วมันก็ไม่มีความสุขความทุกข์หรือ ใ้คนที่ค้นหาความทะยานอยาก ใ้คนที่รู้ค่าของมัน ใ้คนที่ไปชิงไปวิ่งราวกัน ใ้โจรปล้นนั้นนะมันเห็นคุณค่าของมันอันนั้นนะ คุณค่านั้นมันเป็นคุณค่าทางมูลค่า ไม่ใช่คุณค่าของสุขของทุกข์ สุขทุกข์อยู่ที่ใจของเรา ถ้าสุขทุกข์อยู่ที่ใจของเรา

ทุกข์มันเกิดที่ไหน ทุกข์มันเกิดที่ใจนี้ ถ้าทุกข์เกิดที่ใจนี้ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิด การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีทรัพย์เกิดขึ้นมาแล้วถ้ามีสติปัญญา มันจะย้อนกลับมาที่นี้ ถ้าไม่มีสติปัญญา เขาบอกว่า ทรัพย์ากรมนุษย์ โลกเจริญได้ด้วยมนุษย์ทั้งนั้นนะ มนุษย์มีคุณค่ามาก เพราะมนุษย์เป็นผู้ทำหมด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ แต่เวลาที่มนุษย์รักโลก มนุษย์ทำลายโลก มนุษย์อย่างนั้นมันไม่ฟังสิ่งใดเลย คุณค่าของความเป็นมนุษย์ๆ ความเป็นมนุษย์มันต้องมีธรรมะนี่ไง

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ ศาสนากล่อมเกลาคิดใจของคน ศาสนาเป็นผู้กล่อมเกลาค เป็นคนที่ให้มีน้ำใจต่อกัน ถ้ามีน้ำใจต่อกัน การกล่อมเกลาคให้อันให้ เป็นทรัพย์ากรมนุษย์ เป็นทรัพย์ากรที่ดี ถ้ามีสติปัญญา เราชวนขวายทำหน้าที่การงานของเราอาบเหงื่อต่างน้ำมาแสนเข็ญ เวลาบั้นปลายชีวิตไปจำศีลๆ พอจำศีลแล้วอยากประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

ให้นั่งเฉยๆ ชีวิตทั้งชีวิตเหนื่อยยากมาพอแรงแล้ว ไม่ต้องทำอะไร นั่งลง หายใจเข้านึ้กพุท หายใจออกนึ้กโธ นั่งลง นั่งเฉยๆ นั่งเพื่อผ่อนคลาย นั่งเพื่อแสวงหาหัวใจของตน นั่งเพื่อกันคว้าหา อริยสัจใจของตน ถ้าใจของตนนี้ เห็นใหม่ ไก่มันจะออกจากข่ง

เราเกิดเป็นมนุษย์นะ อยู่ร่วมโลกเดียวกัน ข่งไบนึ้ก็โลกไบนึ้แหละ จะออกจากข่งนี้ ถ้าออกจากข่งนี้ คนที่เขาพยายามชวนชวายอยู่ เขาที่นั่งลง แล้วเขากำหนดลมหายใจเข้านึ้กพุท หายใจออกนึ้กโธ เราเห็นเจตนาเขาใหม่ เราเห็นความมุ่งมั่นเขาใหม่ ถ้าเราเห็นเจตนาของเขา ความมุ่งมั่นของเขา เราควรจะสงบกิริยาของเรา อย่าให้ไปกระทบกระเทือนกับใจของเขา ไก่ตัวนี้ มีคุณค่า ไก่ตัวนี้พยายามชวนชวายจะออกจากข่ง ไก่ไก่อังดีปีกอยู่ ยังอวด หงอนกุสวาย ขนกุสวาย มันยังบ้ำของมันอยู่ แต่มันยังไม่เข้าใจของมัน

แต่ถ้าเขาจะออกจากข่ง เขาก็ทำของเขา เราควรจะดูแลเขา เราควรอย่าให้สิ่งใดกระทบกระเทือนเขา นึ้พูดถึงเรื่องโลกๆ นะ แล้วเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ในสังคมสังคมใดก็แล้วแต่ วุฒิภาวะของคนมันแตกต่างกันหลากหลายกัน ถ้ามันแตกต่างกันหลากหลายกัน มันต้องฝึกหัด แล้วผู้ที่มีสติปัญญาเขาจะมองสิ่งที่ดีงาม เป็นตัวอย่างที่ดีๆ ตัวอย่างที่ดีเราควรศึกษา แต่มันไม่เอา เอาอภิสิทธิ์ เอาความคล่องตัว จะเอาทางลัด

ลัดลงนรก ทางลัดๆ มันลัดไปไหนกัน ทางลัดมันไม่มีหรอก มันมีทางอริยสัจ พระพุทธเจ้าสอนทางสายกลาง ทางสายกลางเป็นสัจจะความจริง ไก่อ่ทางลัดมันจะลัดไปไหนกัน มันมีทางลัดอยู่ไหน มีแต่ลัดลงนรกทั้งนั้นนะ เพราะอะไร เพราะมันรวบรัด รวบรัดมันก็ไม่มีเหตุผล ไม่มีเหตุผลมันก็อยากได้ ความมั่งง่าย คนมั่งง่ายทุกข้ทั้งนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีนะ รื้อคั่นอยู่ ทุกคนส่งเสริม ทุกคนเชิดชูบูชา อาพาธคาบส อุทกคาบส “มีปัญญาเหมือนเรา มีความรู้เหมือนเรา” อาจารย์ส่งเสริมนะ อาจารย์ให้เครดิตหมดเลย เจ้าชายสิทธัตถะตอบว่าไม่เอา ไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะอะไร ไม่ใช่เพราะว่าชื้อสัตย์กับตนเอง ใครจะยกย่องสรรเสริญเท่าไร แต่ใจเราสงสัย ใจของเรา ใครจะบอกว่าเราเป็นคนดีๆ ดีอะไร เมื่อกี้เพิ่งทะเลาะกับเขามา ดิตรงไหน เขาว่าดีๆ แต่มันดีจริงหรือเปล่า มันดีจริงไม่จริง เรานึ้รู้

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะยกย่องสรรเสริญขนาดไหนไม่สนใจนะ แล้วไม่เอาด้วย แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารื้อคั่น รื้อคั่นด้วยตัวเอง เหมือนเรา

เราจะทำงานของเรา อยากจะให้คนนั้นช่วย เส้นใหญ่ เส้นก้วยจับ จะให้คนอุ้มชูบูชา แต่ถ้าเราทำของเราละ เราทำของเรา เราทำของเราเต็มที่

ถ้าเรามีอำนาจวาสนานะ เราได้สร้างคุณงามความดีของเรามา กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรมมันหอมทวนลม เด็กคนนี่ ผู้ที่ทำงานนี้เขาเป็นคนดี เขาพยายามชวนชวายของเขา เขาทำหน้าที่การงานของเขา แต่เขาขาดตกบกพร่องสิ่งใด เราอยากอุ้มชูเขาไหม เราอยากช่วยเหลือเขาไหม กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม กลิ่นของคุณงามความดี ปากมันจะบอกไม่ดีๆ นั้นปากมัน แต่คนมีตา คนมีหูมีตานั้น รู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว รู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี แต่มันทนความเร้าของกิเลสไม่ได้ ความเร้าของตัณหาความทะยานอยาก อยากได้ง่ายๆ อยากให้คนเคารพบูชา อยากจนพยายามสร้างภาพกัน สร้างมาทำไมนะ การกระทำของเรามันความสุขจิตต่างหาก ธรรมาภิบาล ความเป็นธรรมต่างหาก ความเป็นธรรมของเราเวลาเป็นธรรมขึ้นมา

แล้วความเป็นธรรมของเรา ครูบาอาจารย์ท่านสอนทำบุญทิ้งแหว ทำบุญทิ้งแหว เราทำบุญของเราด้วยบุญกุศลอันนั้น เราจะทำบุญด้วยความคาดหวัง ทำบุญด้วยการต้องการให้คนยอมรับ ทำบุญให้มันพ้นจากวิกฤตอันนั้นไป ทำของเราๆ ไป ทำบุญทิ้งแหว นั้นนะบุญที่สะอาดบริสุทธิ์ ปฏิภาหวกใจ ผู้ที่ได้มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ เวลาถวายทานไปแล้ว ผู้ที่รับรับด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับโลก เป็นประโยชน์กับเทวดา อินทร์ พรหมหมด

เทวดา อินทร์ พรหมนะ เทวดา อินทร์ พรหมเขารู้ความคิดคนนะ เขารู้ว่าใครคิดชั่วคิดดี ถ้าสิ่งที่เป็นความดีๆ ถ้าทำบุญทิ้งแหวอย่างนี้แล้วเราจะมีความทุกข์ใหม่ เราต้องมีความคาดหวังอะไรอีกใหม่

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ การคาดการณ์นี้ค้นหาทั้งนั้น แล้วเราไปอยู่ที่ค้นหา นั้นนะ แล้วบอกไม่ทุกข์ๆ ไม่ทุกข์ได้อย่างไร ไปคาดไปหวังอยู่นะ แต่ถ้าเราทำความจริง เราทำบุญทิ้งแหว เพราะเราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งที่เป็นสัจธรรมๆ ธรรมะคือศาสนธรรมคำสั่งสอน คือกิริยาของธรรม กิริยาที่เราเคารพสิ่งนี้ แล้วเราทำสิ่งนี้ๆ เราทำด้วยความเชื่อมั่นของเรา ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เรายืนยันประจำ ทำดีต้องได้ดี แต่คนทำดีเจ็บช้ำน้ก คนทำความดีโดนเหยียบย่ำ คนทำความดีโดนอิจฉาริษยา คนทำความดี เห็นไหม ทำความดีง่ายไหม ถ้าทำความชั่วง่าย พวกเราๆ ทำเถอะๆ พวกเราเยอะ พวกคนชั่วมันเยอะ

ถ้าทำชั่ว พวกเราทั้งนั้น พวกเราปกปิดกันไว้ ทำความดีนะ ใ้มันเกินหน้าเกินตา ใ้มันจะเอาตัวรอด ใ้มันมีแต่คนเก่ง ทั้งทีมทั้งคำทั้งนั้นนะ ฉะนั้น ทำความดีทิ้งเหว ทำความดีแล้วคือความดีจบ ถ้าไม่ทำความดีทิ้งเหว ทำความดีแล้วคาดหวัง ทำความดีแล้วทุกชั้นนะ ทำไมมันไม่ได้ผล มันไม่ได้ผล

มันจะใ้ได้อย่างไร ใครจะยอมรับ ใจของคน ใจของคนยอมรับคนอื่นใ้แสนยาก แต่ลึกๆ ู้จริงๆ ู้ ดีหรือชั่วนี้รู้ แต่มันไม่กล้ายืนอยู่ความเป็นจริงใจ จะไหลไปตามความชั่วนั้นไป ไหลตามคนไป ไหลตามกระแสไป ไม่กล้ายืนด้วยลำแข้งของตนใจ ถ้ามันยืนด้วยลำแข้งของตน ความดีมันต้องรู้ ถ้ารู้ นี้สังขรณ์ของเรา

ฉะนั้น วุฒิภาวะของคนมันแตกต่างกัน ฉะนั้น สิ่งใ้ใ้มองแต่สิ่งที่ดีๆ ทำไมเขาทำได้ แล้วสิ่งที่ดีที่สุดคือเรียบง่าย สิ่งที่ดีที่สุดคือสามัญสำนึก ไม่มีอะไรดีไปเกินกว่านั้นหรอก ไม่ต้องดี อู้! ดีจนเป็นว่าวชักขึ้นไปบนอากาศ แล้วพอเชือกมันขาด มันไม่มีที่ลงนะ ความดีของเราใ้เสมอกันใจ ความดีก็คือทำความดีใจ ทำความดี เราใ้จบที่ความดีนี้ใจ แล้วความดีอยู่ที่ไหนก็สะดวกสบายใจใหม่ ใ้นี้ โอ้โฮ! พยายามกัน คำกันไป พยายามค้นกันขึ้นไปแล้วใ้ไปติดอยู่บนยอดไม้นั้นนะ มันมีประโยชน์สิ่งใด ไม่มีประโยชน์อะไร โลก

ใ้มันจะออกจากแข่ง การออกจากแข่ง พระเราบวชมาแล้วต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ ฉะนั้น เวลาข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา เสียสละทางโลกมาแล้ว ฃรราวาสกับพระ ถ้าพระก็หน้าที่ของพระ ถ้าหน้าที่ของพระเขาก็ยังชวนชวายของเขา ถ้าชวนชวายของเขา มันธรรมและวินัย ธรรมวินัยมันเป็นเครื่องกางกั้น เวลาในปาฏิโมกข์ เวลาตักอาหาร เวลาต่างๆ ใ้ใ้แม่ชีมาจึ้นนำ ใ้ใ้มีหน้าม้า ใ้ใ้มีใครบอกองค์นี้ดีกว่าองค์นั้น องค์นั้นดีกว่าองค์นี้ ใ้มาแบ่งแยก ใ้ใ้ทั้งนั้นนะ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอด แต่พวกเราปล่อยปละละเลย เวลาบอกว่าอยากศึกษาธรรม อยากจะประพฤติปฏิบัติธรรม แต่เอาธรรมะขังไว้ในตู้พระไตรปิฎก แล้วเราก็ทำกันด้วยความพอใจ ใครมีชื่อเสียง ใครมีเกียรติศัพท์เกียรติคุณ คนนั้นต้องเลิกกว่าคนอื่น ใ้ใ้สาระ ใ้ใ้สาระมาก หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่เคยปรารถนา ท่านไม่เคยต้องการสิ่งใดเลย ท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ทุกคนจะทำบุญต้องชวนชวายเข้าไปหาท่าน แล้วไปหาท่านได้ทำอะไร ก็ใ้ใ้บาตร ใ้ใ้บาตร ฟังเทศน์ว่าการ คอยฟังธรรมอันนี้ ธรรมอันนี้มันทีมเข้ามาในหัวใจของเราใจ

ไก่อ โลกนี้มันขังไว้ แล้วเราจะให้มันขังอยู่อย่างนี้ใช่ไหม แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัจธรรม ธรรม โอสถ สัจธรรมอันนั้นไม่มีเลยใช่ไหม ธรรมาวุธ อาวุธที่จะฟาดฟันกับกิเลสมันอยู่ไหน

จับมันขังไว้ในตู้พระไตรปิฎก แล้วเราก็กินกิเลสค้นหาความทะยานอยากมาเอออวยกัน มาเชิดชูกัน เชิดชูแต่ที่กฎฐิมานะ ไม่มีความจริงใจเลย ถ้าจะทำความจริงใจเลย มันเป็นกรอบ มันไม่ดี มันขัดกิเลส ถ้าสิ่งใดส่งเสริมกิเลสมันชอบ

ต้องคิด ต้องคิดย้อนกลับมาที่นี้ สิ่งใดที่เป็นคุณ ถ้าเราศึกษาแล้วสิ่งใดเป็นคุณและเป็นโทษ ถ้ารู้จักคุณรู้จักโทษ มันจะวางได้ ใอันนี้ไม่รู้จักคุณไม่รู้จักโทษ โทษกับคุณไปด้วยกัน แล้วก็บอกว่าถ้าถูกใจ ใจที่นั่นเลย ถ้าไม่ถูกใจ ผิดไปที่นั่นเลย มันผิดตรงไหนล่ะ

มันต้องย้อนกลับมาที่ปฏิบัตินี้นะ ถ้าจิตมันลงได้ ถูก ถ้าจิตลงสมาธิไม่ได้ มันต้องมีเหตุแน่นอน เราอยู่ในวงกรรมฐาน ถ้าจิตมันลงไม่ได้ ปฏิบัติแล้วไม่ได้ อดนอนผ่อนอาหารไม่ได้ มีอาบัติอะไรหรือไม่ การบวชเรียนมาถูกต้องหรือไม่ คั่นคว่ากันทั้งนี้นั้นนะ เพราะทุกคนต้องการศีลสมาธิ ปัญญา ทุกคนต้องการมรรคการผล ทุกคนต้องการประพฤติปฏิบัติ เพราะทุกคนต้องการออกจากแข่ง ออกจากวิญญูณะนี้ สัจธรรมเป็นอย่างนี้ แล้วปล่อยปละละเลยจนหายไปหมดใจ มันถึงสะเทือนใจ สะเทือนใจมาก มาถึงแล้วต้องมีการปฏิสังขาร ต้องมีการต้อนรับ ต้องมีต่างๆ

ต้อนรับก็เป็นต้อนรับเรื่องโลกๆ แต่คนที่เห็นภัยในวิญญูสังสารเขาเห็นเรื่องนี้เขาถึงหลบลิ้นกันไป ไปอยู่ในที่สงัดที่วิเวก ถ้าเป็นจริงนะ ไม่ใช่ว่ากิเลสมัน ๒ ชั้น ๓ ชั้น หลอก หลอกว่าอยากจะสงัด อยากจะวิเวก พอออกจากป่ามา “นี่กรรมฐานออกมาสดๆ ร้อนๆ เสนาะ”

แล้วทำไมต้องประกาศด้วยล่ะ ทำไมต้องบอกเขา กลัวเขาไม่รู้หรือ นี่ไง มันจับมันซ่อนกิเลสของคนมันจับซ่อนมาก ฉะนั้น เราพยายามฝึกหัดเรา เราจะออกจากแข่งนี้

เราเกิดมาร่วมโลกเดียวกันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เราเป็นญาติกันโดยธรรม เพราะเกิดมามีชีวิต มีปากและท้องเหมือนกัน รู้จักเย็นร้อนอ่อนแข็งเหมือนกัน ปรารถนาความสุขเหมือนกัน มันอยู่ที่วุฒิภาวะของใครสร้างมามากสร้างมาน้อย ถ้าสร้างมามาก งานในโลกนี้ก็ทำมามากแล้ว พักเถอะ นั่งลง หายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็โพ พยายามค้นคว้าหาใจของตน รักษาใจของตน เอาใจของตนนี้ออกจากวิญญูณะ เอวัง